

торов, обеспечение прозрачных правил и процедуры участников фондового рынка, использование надежных и ликвидных инструментов рынка ценных бумаг.

Сегодня Украина должна быть конкурентоспособной среди других стран. Для этого прежде всего необходимо усовершенствовать отечественный биржевой рынок в соответствии с европейскими стандартами, а также налоговое законодательство. Важным шагом должно стать перемещение украинских IPO на национальный рынок, вследствие чего Украина сможет позиционировать себя как финансовый центр Восточной Европы. Это повысит ее влияние в международных отношениях, а также представит ее общий престиж в мире.

Список использованных источников:

1. Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.pwc.com>
2. Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://finforum.org/index>
3. Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.uktse.kiev.ua>

Червякова С.В.

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Необхідність залучення значних фінансових ресурсів вітчизняними суб'єктами господарювання є однією з найважливіших проблем, яка впливає на ефективність функціонування національної економіки в умовах ринку. В умовах посилення активізації трансформаційних процесів найефективнішим способом залучення і перерозподілу фінансових ресурсів є використання інструментів ринку цінних паперів. Розвиненість ринку цінних паперів, який є серцевиною ринкових відносин і забезпечує переміщення капіталів між різними секторами економіки, щонайбільше сприяє її реструктуризації і тим самим зростанню економічного розвитку країни.

В останні роки і науковці, і аналітики відзначають, що однією з причин суттєвого зростання темпів економічного розвитку у світі є саме значне зростання потоку товарів, послуг та капіталу. Як відомо, ринок цінних паперів, як і фінансовий ринок у цілому, належить до так званого третього сектору економіки, що розвивається випереджаючими темпами порівняно з іншими її секторами. Так, наприкінці дев'яностих років минулого сторіччя майже 70% ВВП розвинутих країн створювалося саме у третьому секторі, зокрема у фінансовому секторі – до 27% ВВП [1].

Нові тенденції світового фінансового розвитку ставлять нові складні завдання перед національними органами державного регулювання фінансових ринків та зумовлюють потребу у формуванні нової стратегії розвитку українського ринку цінних паперів у контексті його адаптації до світових і європейських стандартів.

Це, у свою чергу, спонукає до з'ясування причинно-наслідкових залежностей між конкурентоспроможністю українського ринку цінних паперів і проблемами його інтеграції у світовий і європейський фінансовий простір. У розвитку світового ринку цінних паперів упродовж останніх років окреслилися такі основні тенденції [1]:

– глобалізація та інтернаціоналізація ринків, що в сукупності призводять до зростання впливу світового фінансового ринку на національні ринки окремих країн, впровадження новітніх фінансових інструментів і технологій, пристосування національних ринків капіталу до глобальних систем ціноутворення та обігу цінних паперів;

– зростання міжнародної конкуренції на світовому ринку цінних паперів між суб'єктами ринку, які є резидентами різних країн, у результаті чого національні ринки цінних паперів стали більш ефективними;

– лібералізація, інтеграція та конвергенція міжнародних ринків цінних паперів, з одного боку, призвела до поступового нівелювання особливостей між окремими складовими цього ринку, а з іншого – критично важливим стало виконання вимоги щодо стандартизації всіх видів діяльності на ньому;

– концентрація міжнародних ринків цінних паперів;

– комп'ютеризація та інформатизація світового ринку цінних паперів, що дозволяє приймати фінансові рішення на основі комп'ютерного моделювання, використовуючи глобальні бази даних й інтегровані комп'ютерні системи управління.

У результаті окреслених тенденцій спостерігається процес значного зростання масштабів світового ринку цінних паперів, зміцнюється його єдність та посилюється функціональна детермінованість його сегментарної структури. І хоча ринок цінних паперів України знаходиться на ранніх стадіях свого розвитку і не має відчутного впливу на розвиток світової економіки, але враховуючи тенденції щодо ролі країн, що розвиваються, на міжнародному ринку досить важливою є необхідність змістовного дослідження місця ринку цінних паперів України у світовому фінансовому просторі [2].

Виділимо основні диспропорції у розвитку вітчизняного фондового ринку, які потребують невідкладного «коригування»:

По-перше, істотне переважання неорганізованого фондового ринку над організованим. В Україні, на відміну від світової практики, неорганізований сегмент фондового ринку за обсягами торгового обороту багаторазово перевищує організований, консервуючи такі його негативні для інвесторів тенденції як: непрозорість ціноутворення; інформаційна закритість емітентів, яка перешкоджає оцінці інвестором реальної вартості й потенціалу українських підприємств; повна відсутність зв'язку між основними індикаторами організованого ринку і макроекономічними показниками.

По-друге, домінування інтересів дотримання корпоративного контролю на ринку акцій та інвестиційна обмеженість його вторинного сегмента і, як результат, істотне переважання зовнішніх інвесторів (частка нерезидентів на вітчизняному вторинному ринку акцій становить 80–85%) над внутрішніми.

По-третє, висока питома вага підприємств базових галузей економіки (зокрема ПЕК) у загальній капіталізації ПФТС та у пулі вітчизняних «блакитних фішок». Тобто ринок цінних паперів в Україні лише де-юре визначає пріоритети розвитку суспільно необхідних сфер економіки, а де-факто виступає середовищем фінансування «унікальних компаній». Це, у свою чергу, призводить до того, що при надмірній концентрації торгів у ПФТС обмеженим залишається коло інвестиційно привабливих акцій.

По-четверте, недооцінка ринком багатьох компаній-емітентів внаслідок неповного розкриття інформації про результати їхньої діяльності та інвестиційні наміри.

По-п'яте, збереження низької ліквідності фінансового ринку (недостатній рівень платоспроможного попиту інвесторів; низька прибутковість інструментів фондового ринку; ненадійність захисту інвесторів та емітентів і, як результат, спекулятивний характер інвестицій).

Таким чином, незважаючи на динамічне зростання упродовж останніх років ринок цінних паперів України недостатньо виконує свої основні функції – зосередження попиту та пропозиції щодо цінних паперів українських емітентів, формування справедливих ринкових цін, залучення фінансових інвестицій у розвиток економіки.

У сучасних умовах розвитку українського фондового ринку, який характеризується недостатніми обсягами внутрішніх інвестицій, актуальним напрямком подальшого розвитку може стати активніше залучення до операцій з цінними паперами вітчизняних емітентів західних компаній, що у свою чергу стане можливим завдяки подальшій інтеграції українського фондового ринку зі світовим ринком капіталу [3].

Залучення фінансових ресурсів шляхом виходу вітчизняних компаній на іноземні фондові біржі поступово здобуває позитивну динаміку. IPO співіснує з іншими формами фінансування, або конкуруючи з ними, або їх доповнюючи.

На жаль на даному етапі свого розвитку українська фондова біржа не зможе стати основною площадкою для здійснення вітчизняними підприємствами IPO. По-перше, всередині країни ще немає достатньої кількості інвестиційних ресурсів, відсутня критична маса фондів, здатних генерувати значні інвестиційні потоки. По-друге, вихід на українську площадку іноземних інвесторів дуже ускладнений діючим податковим і валютним законодавством країни.

Список використаних джерел:

1. Становлення і розвиток українського ринку цінних паперів та його інтеграція до світового (аналітична записка за матеріалами 13-ї міжнародної наукової конференції, Анталія – 2008) // Вісник ТНЕУ. – 2008. – №4. – С. 165–181.
2. Школьник І.О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку: монографія / І.О. Школьник. – Суми: Мрія-1, УАБС НБУ, 2008. – 348 с.
3. Нікешина Н.В. Проблеми інтеграції фондового ринку України до світового ринку капіталу / Н.В. Нікешина // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2009. – №1. – С. 214–221.

Червякова, С.В. Основні тенденції розвитку вітчизняного ринку цінних паперів контексті фінансової глобалізації [Текст] / С.В. Червякова // Фінанси України : матеріали XV Міжнародної науково - практичної конференції (8-9 квітня 2011 р.) : у 4 т. / Дніпропетровський національний університет ім. Олеса Гончара. – Дніпропетровськ, 2011. – Т. 3. – С. 136-139.